

THE IMAGE OF ROMANIAN SPORTS RESULTS AT NATIONAL AND INTERNATIONAL COMPETITION MIRRORED IN ROMANIAN PRESS BEFORE AND AFTER 1960

**Steff Zakarias, Assistant, PhD Student, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureş
Pia Simona Făgăraş, Assist, Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureş**

Abstract: This research proposes a review of the national media before and after the 1960, press which was mirrored image of Romanian sport, the results obtained in both nationally and internationally competitions. The analysis focuses on two periods: the media image of sport in the 50s and 60s, where it is revealed the Soviet model and subordination to the Soviet Union (USSR) is reflected in all the political concepts of the Communist Party and state leadership; and Romanian media image of sport in their 70s and 80s during the period of major peak performance, achievements Romanism defining national identity embodied both the Western countries and to other communist countries (and of course the USSR).

The sports results were analyzed in media propaganda and considered victories of communism. There are aspects that highlight the features of the totalitarian regimes by way of "managing" the sport dishonor it.

Keywords: image, sport, press, propaganda, communism.

Introducere

Imaginea sportului românesc era oglindită în presa de specialitate (și nu numai) ca fiind un mijloc ideal de propagandă ideologică al societății din perioada respectivă. Astfel, lideri politici impuneau tuturor celor care lucrau în presă să reprezinte valorile sportului din țară în termeni glorioși, valori care se puteau afirma și evidenția în plan intern și internațional numai cu sprijinul și îndrumarea necontenită a partidului și al "conducătorilor săi iubiți" (Gheorghe Gheorghiu Dej, Nicolae Ceaușescu). Paralel, în această propagandă comunistă prin intermediul presei se ajungea nemijlocit la populație, presa având rol manipulator, care influența voit modul de gândire și percepție a celor mai importante principii de viață ale populației.

Imaginea sportului românesc în anii '50 - '60

Pentru atragerea unui număr cât mai mare de practicanți ai sportului se apelează la multiple mijloace de propagandă și agitație cum ar fi: radio, cinematograful, literatura, arta etc., accentul punându-se pe mijloacele care stimulează în primul rând analizatorul vizual. Odată cu înființarea O.S.P. în septembrie 1944, sportul a cunoscut o dezvoltare cantitativă și calitativă impresionantă. Progresul a fost înregistrat atât în ceea ce privește numărul de practicanți, de specialiști sportivi și în construcția de baze sportive, cât și la obținerea de rezultate sportive de excepție în competițiile de mare anvergură.¹

După cum a observat Howell, URSS ", a fost prima țară mare din timpurile moderne care a realizat, semnificația politică a sportului"².

¹ Suciu A. - Mișcarea olimpică din România (1896-1964), Teza de doctorat, Oradea 2013

² Howell, R. (1975). The USSR: Sport and Politics Intertwined. Comparative Education, Vol. 11, No. 2, 137-145. from JSTOR database

În presa anilor '50-'60 este evidențiat modelul sovietic, iar subordonarea față de Uniunea Sovietică (URSS) se reflecta în toate conceptele politice ale partidului comunist și al conducerii țării.

Presa de specialitate (Sportul Popular nr. 291 din octombrie ..) sublinia prietenia și respectul între poporul român și cel sovietic: *„Ieri lotul român a sărbătorit într-o adunare festivă cea de-a 39 – a aniversare a Marii revoluții Socialiste din Octombrie. Cu prilejul sărbătoririi, sportivii noștrii i-au felicitat pe cei sovietici, urându-le mari succese în întrecerea care bate la ușă...”*³

Alte exemple de loialitate și ospitalitate față de organizatori, conducători, sportivi, antrenori, arbitri....

Declarația lui Boris Kosvințev redactor al revistei „Atletism” din Moscova apărută în Sportul popular nr. 2889/20 sept 1956, subliniază legăturile de prietenie create între sportivii țărilor participante la Campionatele Internaționale de atletism din Republica Populară Română.

Declarația lui Maurice Vidal, directorul revistei „Miroir Sprint” Paris, *„Ținând seama de aceste lucruri, pentru că nu mai vreau să repet și eu că organizarea a fost excepțională, că primirea noastră a fost fără reproș, etc., etc., iată pentru ce și eu, ca și toți ceilalți care am asistat la această minunată sărbătoare athletică, vom fi bucuroși să fim din nou laolaltă la ediția a X-a, ediția jubiliară a campionatelor internaționale ale Republicii Populare Române”* și declarația lui Torsten Tegner, directorul ziarului Idrottshadet din Stockholm, *„ publicul românesc s-a dovedit un bun cunoscător al atletismului”* vin să întărească afirmațiile de mai sus.

În același timp, în presa de pe plan local se afirmă eficacitatea activităților sportive și competiționale în atragerea maselor de membri U.C.F.S. în vederea practicării sportului. *„ În raionul Tg. Mureș activitatea competițională locală poate servi ca model”:*

„Organizarea activităților sportive pe plan local, prin asigurarea unui calendar sportiv cât mai bogat și cât mai variat, constituie una din principalele sarcini ale organelor și organizațiilor sportive de pe întreg cuprinsul țării. În mod special, consiliile regionale, raionale și orășenești U.C.F.S. trebuie să se preocupe de îmbogățirea formelor competiționale locale, care bine organizate și avînd asigurată continuitatea în desfășurarea lor, pot deveni unul dintre cele mai eficiente mijloace de atragere a maselor de membri ai U.C.F.S. în practicarea sportului.

*Un exemplu demn de urmat în această privință îl constituie consiliul raional al U.C.F.S Tg. Mureș. În cadrul acestui raion se desfășoară în prezent cu mult succes un campionat la mai multe discipline sportive: volei feminin și masculin și fotbal. La acest campionat iau parte 16 echipe sătești, care se prezintă la startul tuturor întrecerilor (volei, atletism și fotbal). Popularizînd frumoasa activitate în domeniul dezvoltării activității competiționale locale de pusă de consiliul raional U.C.F.S. Tg. Mureș, noi sperăm că și alte consilii U.C.F.S., vor învăța din această prețioasă experiență și vor asigura oamenilor muncii forme competiționale cât mai bogate și variate.”*⁴

³ „Melbourne” – prin telefon

⁴ ziarul Steaua Roșie din 12 decembrie 1956

Fiecare victorie în competițiile sportive atât pe plan național cât mai ales pe plan internațional al sportivilor din blocul comunist era o înfrângere la adresa țărilor capitaliste. Astfel, manipularea sportului în România comunistă (Republica Populară Română) de către partidul comunist a determinat multă minciună și prefăcătorie: Toți cei implicați în fenomen erau obligați să mintă despre modul de pregătire, recompense sau rezultate obținute (reale), pentru a demonstra superioritatea față de regimul capitalist. Constantin Crițescu, istoric român al sportului, afirma în a 1960, că sportul avea potențialul existent în a servi din cerință ideologică al societății, fiind în special „periculos” în occident unde a fost subordonat intereselor capitaliste. În această perioadă, fenomenul sportiv în occident a devenit ținta perfectă a puterii comuniste, atât din țară cât și în celelalte țări est-europene și mai ales al Uniunii Sovietice, care publicau articole, lucrări de specialitate sau reportaje cu caracter profund denigratorii la adresa capitalismului și bineînțeles, al tuturor valorilor democratice existente la acea vreme în Europa occidentală și nu numai (SUA, Australia).

Acest tip de campanie în presă ilustra complexul de superioritate al țărilor comuniste și în special URSS, al cărui model era țara noastră, o superioritate a sistemului socialist, care angrena sportivi, modele ale țării, față de practicile sportive destructive din Occident, unde „exploatarea” și „lăcomia omului” erau unii dintre termenii specifici de denigrare și de îmbolnăvire a societății comuniste. Relevant în acest sens este articolul apărut în ziarul „Sportul Popular” din 21 iulie 1956, în care boxerul Opreș Ion la una dintre deplasările lotului național a rămas în strainătate, fiind aspru criticat de către conducere și părinți:

„O atitudine josnică: Înfierez cu toată tăria fapta mîrșavă a lui Ion Opreș. Cred că nu există sportiv care să nu nutrească astfel de sentimente față de această josnică atitudine. Prin gestul său el s-a pus în afara vrednicului nostru popor, care construiește cu elan socialismul. (Nicolae Maxim, câștigătorul competiției ciclisme...)...Opreș a rămas printre străini. S-a pus în slujba lor. Sînt convins însă că într-o zi, dorul de țară îi va măcina inima, îl va face să-și dea seamă că e de nefericit printre străini. Noi condamnăm cu tărie gestul lui murdar. L-am exclus din rîndurile noastre. Ne e rușine să-i mai auzim numele...”

„ ...În inima mea de părinte păstrez însă nădejdea că fiul meu își va da curînd seama de actul nebunesc pe care l-a făcut, de drumul josnic pe care a pornit, de groaznica mîhnire pe care ne-a pricinuit-o.”

Numeroasele participări ale sportivilor români la competițiile de mare anvergură (Jocuri Olimpice, Campionate Mondiale, Campionate Europene, Jocuri Mondiale Universitare), mai ales după a doua conflagrație mondială, au constituit tot atâtea ocazii pentru regimul politic existent de a-și face cunoscută ideologia. Toate aceste rezultate sportive au dus la un câștig substanțial de imagine pentru țară, ceea ce va aduce importante transformări în organizarea și desfășurarea activității sportive ulterioare.

Imaginea sportului românesc după 1960

După 1960 un element de varietate este reprezentat de evoluția raporturilor româno-sovietice, prin distanțarea moderată, dar sensibilă, a puterii de la București de centrul moscovit.

Între anii 1965 – 1969, popularitatea de care se bucura Nicolae Ceaușescu se afla la cote înalte. El era văzut ca fiind un *erou patriot* atât în țară cât și pe plan extern.. Prin puterea

cuvântului, a discursului în care vorbea despre continua dezvoltare a țării, dar și prin represiune și având ca suport Securitatea, liderul comunist a știut să se impună în fața maselor printr-o politică abilă să manipuleze oamenii după propria dorință. Elogii precum „*fiu al poporului*” sau „*tribunul demnității*” erau folosite în vorbirea directă, iar conducătorul era „*garantul unității poporului român*”.⁵

Implementarea sportului în toate structurile sociale i-au conferit un caracter de masă, care viza inclusiv segmentul militar, universitar și medical, devenind un mijloc eficient de promovare a valorilor naționale, dar și o modalitate de propagandă a politicii statului.

Imaginea sportului românesc în anii '70 - '80

În anii '80 performanțele sportivilor erau dovada succesului socialismului românesc, o reflexivă a propagandei comuniste prin intermediul presei, al televiziunii, radioului și al mass-mediei.

Reflexia ambelor categorii din sport: sportul de masă și sportul de performanță era călăuzită de condiții optime asigurate de partidul comunist și datorită grijei continue a conducătorului său „iubit” și al altor lideri politici implicați în perioada respectivă. „Grija” continuă a președintelui Nicolae Ceaușescu în formarea „omului nou” al tinerei generații se reflectă în toate formele de manipulare, dar mai ales în presă respectiv mass-media.

Paralel cu imaginea sportului în țară și peste hotare, imagine care era conștientizată de partidul comunist și liderii acestora la o formă de realizare socialistă nemaipomenită față de celelalte țări comuniste și în principal față de ... și Europa occidentală, Nicolae Ceaușescu sublinia beneficiile mișcării sportive naționale în formarea noilor generații sănătoase, al „învigorării națiunii” și, implicit în formarea „omului nou”, menit să muncească exemplar în scopul ridicării socialismului românesc pe cele mai înalte trepte „Grija pentru om, pentru sănătatea oamenilor, grija pentru vigoarea națiunii”⁶

Subliniem cele afirmate anterior prin următoarele articole apărute în ziarul „Sportul” din perioada respectivă:

*„Principiile comuniste de muncă și de viață – coordonate etice pentru tineretul nostru sportiv - ...Importantele documente de partid care au jalonat, în acești ultimi 15 ani, mersul mereu ascendent al activității de masă și de performanță degajă, unitar, ideea nobilă pe care mișcarea sportivă este chemată s-o slujească, în cadrul largii palete a factorilor educativi: formarea omului de tip nou al societății noastre socialiste, educarea lui în spiritul normelor eticii și echității...Dând o înaltă apreciere contribuției sportului la” dezvoltarea fizică armonioasă și păstrarea sănătății poporului”, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat totodată importanța acestei activități în educarea prin muncă și pentru muncă a tinerei generații ...”*⁷.

„Mișcarea noastră sportivă să se transforme într-o puternică mișcare de masă care să cuprindă practic întregul tineret al patriei - ...în acest ultim deceniu și jumătate, sportul de masă s-a înscris ferm pe coordonatele unei noi calități trasate de tovarășul Nicolae

⁵ Tudosoiu S.N. - Educația în sistemul comunist din România (anii 1965-1989), Teza de doctorat, București 2010

⁶ Scânteia, 24 iulie 1984, p.3

⁷ Aurelian Brebeanu, ziarul Sportul nr. 9429, 21 martie 1980

Ceașescu, care spunea în cuvântul adresat sportivilor români, medaliați la Jocurile Olimpice de la Montreal: Mișcarea noastră sportivă să se transforme într-o puternică mișcare de masă care să cuprindă practic întregul tineret al patriei.”⁸

Concluzii:

Sportul, activitatea care înobilează ființa umană, elogiata încă din antichitatea greco-romană, a devenit în perioada comunistă o armă a propagandei: sigur, nu a dispărut ideea de performanță și competiție, doar că sportul a fost aservit propagandei, ceea ce a dus la o foamă de succese. Rezultatele în sport erau analizate în presa de propagandă, și aici trebuie să recunoaștem că și ziarul „Sportul” era ziar de propagandă, ca o dovadă a griji „față de om” din partea regimului.

Rezultatele în competițiile internaționale nu erau victorii sportive, ci victorii ale sistemului comunist. Sunt aspecte care pun în evidență trăsăturile regimurilor totalitare care prin modul de „administrare” a sportului îl dezonorau.

Sportul și propaganda în sport au reflectat însăși evoluția publică a regimului comunist. De la discursul internaționalist care pune și evidența superioritatea sportului în URSS, după 1965, odată cu venirea la putere a lui Nicolae Ceaușescu, are loc o „naționalizare a sportului”: „Spartachiada”, competiție a celor ce muncesc a fost înlocuită cu „Daciada” un fel de mică olimpiadă românească. Rezultatele, performanțele subliniau, potrivit presei comuniste, talentul, geniul unui popor milenar, condus de un om înțelept, un geniu, Nicolae Ceaușescu.

Referințe:

- Albulescu Ion- *Educația și mass-media . Comunicare și învățare în societatea informațională*, Editura Dacia, Cluj- Napoca, 2003;
- Tudosoiu S.N. - *Educația în sistemul comunist din România (anii 1965-1989)*, Teza de doctorat, București 2010
- Howell, R. (1975). The USSR: Sport and Politics Intertwined. *Comparative Education*, Vol. 11, No. 2, 137- 145. from JSTOR database.
- Suciu A. - *Mișcarea olimpică din România (1896-1964)*, Teza de doctorat, Oradea 2013;
- *** - Ziarul „Sportul Popular” din 21 iulie 1956
- *** - Ziarul Steaua Roșie din 12 decembrie 1956
- *** - Ziarul „Sportul” nr. 9427, 19 martie 1980
- *** - Ziarul Sportul nr. 9429, 21 martie 1980
- *** - Ziarul “Scânteia”, 24 iulie 1984, p.3

⁸ ziarul „Sportul” nr. 9427, 19 martie 1980